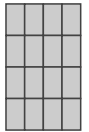

Država dijaspori ne veruje

Medij - Rubrika: DANAS - Dodatak
Datum: Uto, 26/04/2011
Površina članka: 950cm2
Strana: I

Zemlja: Srbija
Autor:
Deo: 1/1

KONFERENCIJA

Danas
CONFERENCE
CENTER

GTC Avenija 19, 20. april 2011. godine

DIJASPORI I EKONOMSKI RAZVOJ SRBIJE

Dijaspora državi ne veruje

ZELJKO PANTIĆ

Dijaspora i ekonomski razvoj Srbije bili su tema javnosti i interesa političke elite uglavnom na pogrešan način, koji jako teško bleedi iz sećanja. Od famoznog zajma za preporod Srbije, do današnjih dana, ljudi iz dijaspori imali su puno problema da na jasan i transparentan način pomognu svojoj zemlji. Nakon puno negativnih iskustava, dijaspora se uglavnom prestrojila sa bezuspešnih pokušaja da investira u Srbiju, na direktnu finansijsku pomoć svojim rođacima u matici. Primer Izraela, predstavljen na Danasovoj konferenciji, samo je naglasio činjenicu da dijaspora u punim pravom svojoj državi malo veruje.

Izrael takođe ima ministarstvo dijaspori, koje je takođe, poput Srbije, manje ili više predmet podeli resora među vladajućim strankama, i nije među glavnim ministarstvima. Kada je reč o državi, ona je pre svega servis svima iz dijaspori koji žele da pomognu državi Izrael, dok je član Kom iz izraelskog IDC Centra američko-jevrejske dijaspori, ukazao na konferenciji "Dijaspora i ekonomski razvoj Srbije" da je ključ svega poverenje. Upravo zato, nije retkost čuti da dijaspora u Izraelu kupuje državne obveznice, kako bi pomogla opstanak jevrejske države, a da veliki broj ljudi iz izraelske di-

jaspori čak odlučuje da te obveznice donira sopstvenoj državi, kao neku vrstu bespovratne pomoći. Izdavanje sličnih državnih obveznica u Srbiji, doduše bez ambicija da se daje bilo kakva vrsta bespovratne pomoći, pomenuto je kao ideja na samoj konferenciji, ali bi upravo nepoverenje u samu državu moglo biti ključna prepreka. Nije tu u pitanju samo nasleđe bezočne prevare dijaspori tokom Zajma za preporod Srbije, ili nebrojenih humanitarnih akcija tokom kojih je novac iz dijaspori završavao u privatnim džepovima.

Mita Čirić, direktor Diasporne grupe ukazao je na probleme koji stoje na putu ljudima iz dijaspori, kada žele da donešu svoj novac u Srbiju: od državne birokratije koja želi da ih reketa i na svakom koraku, preko nerealan visokih marži kada je reč o doznakama iz inostranstva, pa do prepreka koja ozbiljne investicije iz dijaspori u Srbiju. Tek nedavno, provizije za doznake iz inostranstva pale su ispod sedam odsto, dok su donedavno išle i preko 15 posto, što je bio evropski rekord. Ljudi iz dijaspori naviknuti su da ih u Srbiji posmatraju kao džek pot, kao kasicu prasicu koju samo treba provesti, i ona će dati puno novca nizašta. Ispostavlja se da neće, i da radije šalju preko 90 odsto novca mimo legalnih tokova, putem stjuardesa, šofera autobusa ili prijatelja koji dolaze u Srbiju. Svet-ska banka procenila je godišnji

priliv iz dijaspori u Srbiju na oko 5,5 milijardi dolara, dok je Sreten Nikolić, generalni zastupnik Manigramama za Srbiju, upozorio da je ovaj podatak generisan pre svega kroz podatke o obimu deviza razmenjenih u menjačnicama, tako da je realni iznos čak i veći, pošto sasvim sigurno određeni deo deviza ostaje nerazmenjen u slamaricama. Realna politika provizija koja bi ovaj ogromni novac stavila u legalne tokove, ne bi samo povećala priliv u državni budžet, već bi i samu državu učinila znatno kredibilnijim pregovaračem sa međunarodnim finansijskim institucijama poput MMF-a ili Svetske banke.

Posebnu priču predstavlja snažna ideologizacija jednog dela dijaspori, koji je manjinski, ali dovoljno glasan da se njegov glas jedino čuje, dok

ostatak dijaspori, tiho, bez mnogo ideologije, klizi u potpunu asimilaciju u državama u kojima žive. Primer Srba u Americi jako je poučan. Smatralo se utvrđenom činjenicom da broj ljudi srpskog porekla u SAD ide do nivoa od čak milion. Ispostavlja se da je uvidom Republičkog zavoda za statistiku u rezultate tamošnjih popisa širom SAD, identifikovano svega 250.000 ljudi koji su se izjasnili kao građani Srbije ili se imenom može utvrditi da su poreklom iz Srbije. Gde je nestalo procenjeni 750.000 ljudi, kao da nikoga ne interesuje. Jedan od mogućih odgovora je činjenica da se u državama poput Amerike promena veroispostivosti smatra nečim sasvim normalnim, aktuelni predsednik SAD je bio član verske zajednice koja broji ukupno 6.000 članova, koju je napustio tokom predizborne kampanje zbog neslaganja sa pastorom Džeramajom Rajtom. Predsednički i potpredsednički kandidati poput Mita Rommija ili Sare Pejljin potiču iz okruženja mormonskog ili pentakostalnog verskog učenja, dok su opšte poznati primeri praktično svih američkih predsednika koji uglavnom potiču iz različitih protestantskih denominacija, na primer, bivši predsednik Buš je metodista, a Bil Klinton baptista. SAD je zemlja sa doslovno stotinama različitih religija, od nju ejdz pokreta do prozletski orijentisanih protestantskih denominacija, koje aktivno pro-povedaju od ulice do TV kanala, tako da je sasvim jasno zbog čega je komunikacija države

desetih naovamo napustila Srbiju, kojoj srpstvo i pravoslavlje kao ideološki termini nisu bili nešto važno čak i dok su bili u Srbiji. A upravo taj sloj, ideološki neobojene dijaspori, neretko ima svoje pozicije na najvišim položajima biznisa i krupnog kapitala u svetu, koji bi mogao biti jako koristan kada je reč ne samo o investicijama, već i o lobiranju za interese Srbije kao države. Zato bi, ne sporeći ulogu postojećih klubova dijaspori pri crkva-ma, koji svakako imaju važnu ulogu u čuvanju nacionalnog identiteta jednog dela dijaspori, država vrlo brzo trebala da reaguje na poražavajući trend gubitka identiteta ljudi iz dijaspori i proširi kanale komunikacije, pošto očigledno do većine naših sunarodnika u Americi mnogo lakše može doći putem Fejsbuka ili Tvitera, nego putem postojećih klubova dijaspori.

Svako ko dokaže da mu je baba Izraelka, bez problema dobija pasoš Izraela, dobija podršku u investicijama u Izrael, bez obzira da li ide u sinagogu, moli se u katoličkoj crkvi ili je protestant, da li je nju ejdz guru ili ateista. Državu Izrael tako nešto jednostavno ne interesuje, niti je poslove države ka dijaspori delegirala na ortodok-sne rabine. Upravo zato, Izrael je primer zemlje koja je najbolje uspeła da očuva identitet svojih građana u inostranstvu, i generiše ozbiljan novac, meren desetinama milijardi dolara, koji ide u sve pore izraelskog društva, od ekonomskog i društvenog do religioznog i kulturnog. Ulažu ortodokсни judaisti u sinagoge, ulažu i Izraelci koji to nisu, u pozorišta, bolnice ili fabrike, a svi zajedno podržavaju državu Izrael i smatraju je svojom kućom.

Hoće li Srbija shvatiti da mora učiniti isto, ili će se ignorisanjem stvarnosti nastaviti sa rapidnim odumiranjem identiteta dijaspori, poslednjeg zdravog rezervoara novca koji stize u ovu zemlju, koji već da-

Od famoznog Zajma za preporod Srbije, do današnjih dana, ljudi iz dijaspori imali su puno problema da na jasan i transparentan način pomognu svojoj zemlji

nas čini više od 15 odsto BDP Srbije kao države? Hoće li druga i treća generacija dijaspori i dalje slati najmanje 5,5 milijardi dolara godišnje u Srbiju, ili će jednostavno dići ruke od zemlje iz koje potiču, može biti pitanje od suštinske važnosti za opstanak Srbije kao države. Sada je očigledno da ukoliko se značajan deo tih ljudi ne vrati u Srbiju, nema ni demografskog, ni kadrovske rešenja, koje bi moglo spasiti ovu zemlju od potpunog ekonomskog i društvenog sloma. Ako u Srbiji godišnje umre 45.000 ljudi više nego što se rodi dece, ako već danas u bolnicama po Beogradu imamo po jednog ili nijednog anesteziologa, ako se nastavi odliv mozгова, postaje jasno je da integracija dijaspori nije pitanje filozofsko-religioznih dogmi, niti patriotske svesti, već pitanje samog opstanaka Srbije kao matične države svojih državljana.

23 - 28. APRIL 2011.

Danas
CONFERENCE
CENTER

U AMERICI

SOS
KAPITAL

SPECIJALNI IZVEŠTAJ
SVAKOG DANA U 23:00

NEW YORK CITY • PHILADELPHIA • ATLANTIC CITY